

Bugünün Müslümanının Kur'an'la İletişimi

Dr. Ömer MÜFTÜOĞLU
OTTO Yayınları, Ankara I. Baskı 2012 / II. Baskı 2016, 300 s.

Dr. Ömer MÜFTÜOĞLU tarafından hazırlanan bu kitap Önsöz ve Giriş'ten sonra iki bölümden oluşmakta, iletişim olgusunu okuyucuya görsel nitelikte sunmak amacıyla Anlatılanların Şematik Özeti verilmekte, kitap Kaynakça ve Dizin ile tamamlanmaktadır.

Şeyh Edebalî'nin "*Sözünü muhataba göre ayarlayasın! Cahiller karşısında altını çamura atmayasın*" sözünü serlevha edinerek Önsöz'e

başlayan yazar; Kur'an'ın ilk muhataplarıyla sonraki muhataplar olarak bizim vahiyle olması gereken irtibatımızın mukayesesini yapmış ve günümüz muhataplarının O'nunla olan iletişim noksanlığını ortaya koymuştur. Bu çerçevede kutsal kitabımız Kuran'ın yirmi üç senede ve bu süreçte ilk muhataplarının karşılaştıkları sorunlara çözüm sadedinde gönderilen vahiylerden oluşması nedeniyle sair kitaplar gibi değerlendirilmemesi gerektiği ifade edilmiştir.

Giriş bölümü Yirminci Yüzyılın Başlarındaki Durum, Yirmi Birinci Asırda Ne Değişti, Kur'an'la İletişime Geç(eme)me, İlk Dönem Tefsirleri, Klasik Tefsir Usulü Kitapları, Klasik Tefsir Literatürü ve Kur'an Mealleri alt başlıklarını taşımaktadır. Bu bölümde tefsir usulü ile ilgili genel bilgiler verilmesinin yanında Mekke müşriklerin Hz. Peygamber özelinde Kur'an'a ve İslam'a karşı çıkışlarının arkasında yatan hakikatleri çağdaş örneklerinden faydalanarak ifade edilmiştir. Bu çerçevede ortaya çıkan ilginç bir ayrıntı; 15 Temmuz Darbe Girişimi'ne zemin hazırlayan anlayış ve uygulamaların yıllar öncesinden Yazar tarafından fark edilip dile getirilmiş olmasıdır. Orijinal olanla, taklit veya sahte olarak üretilip dayatılmaya çalışılan dinin, birbirinden ayırt edilmesini sağlamak adına, yaklaşık 5 yıl önce çalışmanın tamamlanıp dikkatlere sunulması dikkat çekicidir.

294 | db

Tarihin her döneminde olduğu gibi, günümüzde de insanları, kaynağı Allah olan asıl dinden uzak tutmak için harcanan çabalara karşılık, bu eser; adeta bir uyarı mahiyetinde, Kur'an'la doğru iletişimi sürdürme adına, üzerine düşen vazifenin bilincinde bir rol üstlenmiştir. Aynı ambalaj ve isimlendirmelerle, dinin amacına, hedefine, yaptırımlarına, mükafat ve cezalarına yönelik yapılmak istenen değişikliklere atıflarda bulunarak, aslında arka plana vukûfiyeti olmayanlar için dehşet verici senaryoya bir ön uyarı niteliğinde parmak basmıştır. Sahte din üreticilerinin, zihinde en önde olması ve en sırada bulunması gerekenlerle ilgili ilkeleri nasıl alt üst etmeye çalıştıklarını gözler önüne sermiştir. Yazarın tabiriyle "Soğuk savaş öncesi ve sonrasının parametreleri dikkate alınarak İslam dininin cihat veya hoşgörü yönünün öne çıkartılması asla tesadüf değildir". "Müslümanları yönlendiren kitlenin, son derece bilinçli olarak, onları dinlerinin ana kaynağından uzak tutma çabalarına", vurgu yapılarak, "tamamen dışa kapalı, düşünmeyi ve akletmeyi tamamen zararlı faaliyetler olarak ifade eden, korularla değil küllerle idare etmeyi telkin eden ve Kur'an yerine ikame edilmek istenen başka şeyleri önceleyen dinin, Allah'ın gönderdiği orijinal dinle benzerliği,

sadece isim benzerliği olarak kalmıştır” ifadeleriyle, bu tip zehirlemelere karşı panzehir üretme çabası göze çarpar.

Bu yapının piyasadan topladığı meblağların nerelerde nasıl harcadığı ile ilgili bir sorgulanma olmaması için, din kılıfıyla hoşgörü potasına sokularak, herkesin dönüp kendi günahıyla uğraşmasının hatırlatılması, Allah’ın kitabının anlaşılacağı noktasıyla birleştirilince, anlamak adına “beyhude çaba sarf etmek yerine, bir ölünün toprağına üfleme üzere hatmetmenin daha kolay ve kazançlı olacağı” fikrinin yerleştirilmesine atıf yapılır. Günümüzde de bazı kesimlerce, “tv ekranlarından bile, insanlara cüzlerin dağıtılıp hatimlerin yapıldığı, sayıları çoğaltılan hatimlerle meşgul edilen insanların, Kur’an’la ilişkilerinin bu şeklin dışına çıkmaması için çok özel bir çaba harcadığı”ndan hareketle, elimizdeki eserin Kur’an olması gereken doğru iletişimin kurulabilmesi adına ne denli önemli bir köprü vazifesi göreceği aşikardır.

Birinci bölümde iletişimin ne olduğuna değinilmiş ve sürecin işleyişi ile birlikte insanların iletişim türlerini nasıl ve ne şekilde kullandığından hareketle, Kur’an gibi ilahi bir mesajın oluşum sürecine, onu anlama ve anlatma ortamlarına vurgu yapılmıştır. Muhatabın zihin dünyası, neyi nasıl anlamak istediği, kastedilen manayı algılama biçimi, zihni ve anlam dünyası ile kavrayış düzeyi masaya yatırılmıştır. Muhatabın mefhumu anlaması, anlatılanın gerçekliği ve hayatî oluşu, soyut ve somut kavramların zihinde doğru bir yere oturması meselesi hassasiyetle ele alınmıştır.

İkinci bölümde Kur’an’ın retorik yapısı karşısında, bugünkü Müslümanın durumu, hitabın sahibi Allah’ı ve ilk muhatap Hz. Peygamber (sav)i ve O’nun şahsı dışında diğer muhatapları hangi düzleme oturtarak iletişim çabasını doğru biçimlendireceği özenle anlatılmaya çalışılmıştır.

İki hususun üzerinde özellikle durulur ki; bunlardan biri; mesajın doğduğu ortamda Yaraticının ilk muhataba anlattığı hususun, aslında onun ihtiyacını giderip derdine nasıl derman olduğu, ikincisi ise sonraki muhatapların hayatına nasıl bir ışık tuttuğunun anlaşılması meselesi.

Kur’an’ın kendine has üslubuna, mizanpajına, kronolojik sırayla dizilmeyişine, paragraf ve noktalamanın olmayışına dikkat çekilerek, bütün bu çerçevede Kur’an’la doğru iletişim kurmaya çalışan günümüz insanının önündeki zorluklara parmak basılmıştır.

Nitekim vahyin başlangıcına zaman olarak uzaklık, nüzul sebepleriyle ilgili yetersiz rivayetler veya birden çok nüzul sebebi rivayetinin olması ve bunların ayıklanmayışı, tefsirlerin, ait oldukları dönemin tesiriyle kaleme alınması ve geleneksel anlatım, Kuran'la doğru iletişim kurma çabası içinde olan müslümanı elbette yormaktadır. Hazırlanan bu kitap, bütün bu zorlu sürecin ve olumsuz etkenlerin yanı sıra, Kur'an'la iletişime geçme kararlılığında olan günümüz insanının ilahi mesajı nasıl okuyacağına dair öneriler sunar.

Kur'an'ın herkes tarafından anlaşılamayacağı kaygısı, O'nu tozlu raflardan indirmeyerek gösterilen saygı tezahürü, ve ancak Arapçayı mutlaka çok iyi bilmenin anlamada etken olacağı fikri, bu eserle birlikte yeniden düşünülüp karara varılması gereken konular arasına girer. Ayrıca nüzul sırasındaki sosyolojik ortamın anlamaya katkısı göz ardı edilerek salt günümüz bakış açısıyla ayetlerin değerlendirilmeye kalkılması da iletişime neşter vuran ve yaralayan bir unsur olarak gözler önüne serilir.

Bu çalışma; Kur'an mesajının doğru okunması için Kur'an algısının nasıl olması gerektiği, yine ona ilk muhatap olan ve bize aktaran Peygamber Efendimizin zihinlerde yeniden doğru yerini bulması, mesajı veren ve alanın birlikte değerlendirilerek içselleştirilmesi, yüzeysellikten ziyade samimi bir eda ile yüreklere sindirilmesi için özne olmayı arzulayanlara, konusunda yol göstermeyi hedeflemiştir.

Hazırlanan bu eserde, okuyucunun Kur'an'ın mesajını üstüne alınması, kenarda durup uzaktan seyretmek yerine, kendini Hz. Peygamber'le birlikte Kur'an mesajının içinde bulması hedeflenir. Ayetlerde ifade edilen mesajın gereğini yerine getirmek yerine bolca hatim etmenin Kur'an'la doğru muhatap olmak için yetmeyeceği, anlama ve uygulama çabasının daha önemli bir rolü olduğu, bu çaba içerisine girildiğinde, ne gibi kazançların elde edileceği ifade edilir. Mesajı doğru anlayan ve geri dönüşümü davranış olarak sahabeye benzer gözükken, dolayısıyla bu uğurda bedel ödeyenlerin ancak muhatap sayılmış olacağı vurgulanır.

Mesajı sahiplenenlerin ödevlerinin ne olduğu konusunda bir yol haritası çizmeye çalışan kitap, dünyadaki dersini iyi çalışan müminler için, kubbenin hoş sedalara şahitlik edeceğini adeta yazarın şu ifadesiyle pekiştirir. "Olgun Müslüman yaşadığı zamana ve mekâna, Müslümanca katkı yapandır".

"Kur'an ve Sünnetin Aziz Yolcuları" haline gelebilme ve bugünün Kur'an medeniyetini inşa edebilme" adına, hayatın doğru kapılarından

girmenin ve ilerlemenin anahtarlarını bulacağınız bu eserin, okuyucuları için hayırlara vesile olmasını Yüce Mevla'dan niyaz ediyorum.

Eyüp KURT

Afyon Kocatepe Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi,
İslam Tarihi Anabilim Dalı
dortyollueyup@gmail.com

